

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

OPAS

Naton hankintoihin osallistuminen

Sisältö

1	Johdanto: teollisuuden mahdollisuudet Natossa	2
2	Naton rakenne ja keskeiset käsitteet.....	3
2.1	Yhteisrahoitus	4
2.2	Naton resurssikomiteat	5
2.3	Naton strateginen transformaatiojohtoporras ACT	5
2.4	Naton operatiivinen johtoporras ACO.....	6
2.5	Naton teollista yhteistyötä käsittelevät komiteat.....	6
3	Naton hankintaprosessit ja hankintatahot.....	8
4	Virastot	10
4.1	Naton logistiikka- ja hankintavirasto NSPA	10
4.2	Naton tietojärjestelmävirasto NCIA.....	14
5	Innovaatiotoiminnan mahdollisuudet.....	17
6	Standardit.....	19
7	Lisää tietolähteitä	20
7.1	NSPA:n hankintoja säätelevät säännöt	20
7.2	Naton yhteisten rahoituksellisten hankintojen säännöt	20
	Liitteet.....	22

1 Johdanto: teollisuuden mahdollisuudet Natossa

Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon on avannut suomalaisille yrityksille mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti mukaan Naton ja sen jäsenmaiden isäntämaana Natolle toteuttamiin hankintoihin. Nämä mahdollisuudet koskevat puolustus- ja turvallisuusteollisuuden yritysten lisäksi monipuolisesti myös muita teollisuudenaloja PK-yrityksistä startupeihin. Tässä oppaassa esitellään perusteet Naton teollisuudelle keskeisistä rakenteista ja käsitteistä, Naton hankintaprosesseista, keskeisistä toimijoista ja virastoista sekä innovaatiotoiminnan mahdollisuuksia. Lisäksi kerrotaan Suomen kansallisista prosesseista, jotka kannattaa huomioida Naton kanssa toimiessa.

2 Naton rakenne ja keskeiset käsitteet

Nato on poliittis-sotilaallinen liittokunta, jonka päämaja sijaitsee Brysselissä, Belgiassa. Natossa on lukuisia pääosastoja sekä komiteoita alakomiteoineen ja työryhmineen, jotka tekevät teollista yhteistyötä ja vaikuttavat Naton tekemisiin hankintoihin.

Nato hankkii hyödykkeitä ja palveluita itsenäisesti, mutta toimii myös mahdollistajana hankinnoille esimerkiksi erilaisten virastojen kautta. Naton hankintabudjetti on pieni suhteessa liittolaismaiden vastaaviin budjetteihin. Liittokunnan suorituskyvyt perustuvat pääosin kansallisiin suorituskykyihin ja kykyyn yhdistää kansalliset suorituskyvyt Naton puolustussuunnittelun mukaisesti toimivaksi kokonaisuudeksi. Suurimpina suorituskyvyn ostajina toimivat liittolaisvaltiot.

- [NCIA: NATO Procurement Policy, NPP](#) (Naton hankintapolitiikasta Naton hankintaviraston verkkosivuilla)

Nato tekee hankintoja pääasiallisesti kolmen eri rahoituslähteen kautta: (1) monikansallinen rahoitus (2) Naton yhteisrahoitus sekä (3) erilaiset monenkeskisesti rahoitetut ohjelmat. Rahoituksen lähde määrittää sitä ohjaavat säännöt ja periaatteet.

Monikansallisesta (multinational) rahoituksesta puhuttaessa tarkoitetaan esimerkiksi hankintoja, joissa hankkijana toimii liittolaisista koostuva joukko. Nämä hankinnat voivat vaihdella lentokoneista suksiin ja ohjuksiin.

Naton yhteisrahoituksella viitataan Naton käytössä olevaan rahoitukseen, jonka kautta teollisuudelle tulee mahdolliseksi tarjota palveluita ja tuotteitaan Naton komentorakenteen käyttöön sekä esimerkiksi liittolaisten toteuttamissa yhteisrahoituksellisissa hankkeissa.

Monenkeskisessä (joint funding) rahoituksessa viitataan yhdessä sovittuihin ohjelmiin, joissa Natolla on poliittinen ohjaus. Esimerkiksi DIANA on tällainen (lisää luvussa *Innovaatiotoiminnan mahdollisuudet*).

Natolla on kaksi Ukrainan tukemiseksi perustettua rahastoa, jotka tekevät hankintoja Naton hankintasääntöjen ja -prosessien mukaisesti. Rahastojen rahoittamilla suuremmilla hankkeilla on toimeenpaneva toteuttaja (executive agent), joka vastaa hankkeeseen liittyvien hankintojen toteutuksesta.

- [NATO Trust Funds](#) (Naton Trust Fund -rahastoista, joihin kuuluvat myös Ukrainan tukemiseksi perustetut rahastot)

Naton hankkeisiin voi osallistua myös liittolaisten omien tarjouskilpailujen kautta. Näistä ilmoitetaan jokaisen liittolaisen itse valitsemallaan tavalla, esimerkiksi kansallisissa hankintaportaaaleissa.

2.1 Yhteisrahoitus

Naton yhteiset varat koostuvat suorista maksuosuuksista yhteisiin budjetteihin ja ohjelmiin. Nämä varat (noin 4,6 miljardia euroa vuonna 2025 ja arviolta 5,3 miljardia euroa vuonna 2026) mahdollistavat Naton toimintakyvyn ja organisaation toiminnan. Varoilla ylläpidetään mm. Naton sotilaallisen komentorakenteen johtoportaita ja esikuntia. Yhteisrahoituksen keskeisimmät varat ovat Naton turvallisuusinvestointiohjelma (NATO Security Investment Programme, NSIP), Naton sotilasbudjetti ja Naton siviilibudjetti.

NSIP on liittolaisten yhteisesti rahoitettava pitkän aikavälin investointiohjelma, jonka avulla Nato-jäsenmaat voivat rakentaa ja parantaa infrastruktuuria ja valmiuksia yhteisen puolustuksen toteuttamiseksi. Naton sotilas- ja siviilibudjeteista rahoitetaan Naton sotilaallisen komentorakenteen ja Brysselissä sijaitsevan Naton päämajan toimintaa ja ylläpitoa. NSIP:n suurimmat rahoituksen kohteet ovat siviili-infrastruktuuri sekä IT-hankkeet, mutta NSIP:n kautta voidaan rahoittaa monipuolisesti muitakin asioita, esimerkiksi kiinteistöjen ylläpitoon liittyviä palveluita.

Yhteisrahoitteisia hankkeita toimeenpaneavat 32 liittolaista, Naton komentorakenteen johtoportaat sekä Naton virastot NCIA ja NSPA. Kaikkien yhteisrahoitteisten ohjelmien ja budjettien käyttöä määrittää Naton hankintapolitiikka, jonka mukaan lähtökohtaisesti kaikkien 32:n liittolaismaan yrityksillä on mahdollisuus osallistua yhteisrahoitteisten hankkeiden kilpailutuksiin, ellei toisin

ole rajattu sovellettavalla hankintamenetelmällä. Hankkeen arvioidut kustannukset määrittelevät käytettävän hankintamenetelmän, esimerkiksi suorahankinta tai julkinen kilpailutus.

- [Procurement Policy for NATO Common Funding](#) (Naton julkaisu hankintapolitiikasta, määritellyistä hankintamenetelmistä sekä hankintamenetelmää rajaavista kynnyksarvoista)

2.2 Naton resurssikomiteat

Natossa on kolme yhteisrahoitusta käsittelevää komiteaa. Resource Policy and Planning Board (RPPB) määrittelee, mitkä investoinnit ja hankinnat ovat yhteisrahoituskelpoisia, Budget Committee (BC) ohjaa ja toimeenpanee sotilas- ja siviilibudjettien resursointipäätökset ja Investment Committee (IC) ohjaa ja toimeenpanee NSIP-ohjelman resursointipäätökset. Nämä kolme komiteaa tekevät keskeisimmät päätökset yhteisrahoituksen osalta. Investointikomitean kautta jaetaan esimerkiksi tietoa liittolaisten kilpailutuksista.

2.3 Naton strateginen transformatiojohtoporras ACT

Naton strateginen transformatiojohtoporras (Allied Command Transformation ACT) valmistaa liittokuntaa tulevaisuuden sodankäyntiin. ACT:n päämaja on Norfolkkissa, Virginiassa (USA). ACT kehittää tulevaisuuden toimintamalleja, edistää tutkimusta ja tutkimustiedon hyödyntämistä sekä uusien ratkaisuiden löytämistä mm. innovaatiotoiminnalla ja asiantuntijayhteisöiden avulla. Jäsenmaiden odotetaan osallistuvan kehitykseen ja myös hyödyntävän omassa suunnittelutyössään ACT:n tuottamaa ja kokoamaa tietoa ja näkemystä.

ACT:n rooli on keskeinen määritettäessä, millaisilla suorituskyvyillä vaatimuksiin voidaan vastata. On tärkeää, että ACT:lla on tiedossa suomalaisen teollisuuden kyvykkyydet. ACT kerää tätä tietoa ja julkaisee tarjouspyyntönsä pääsääntöisesti verkkosivuillaan julkaisemiensa tietopyyntöjen (RFI, Request for Information), osallistumisilmoitusten (NOI, Notification of Intent) ja markkinatutkimusten (MR, Market Research) kautta. Tiedon keräys voi tapahtua myös

yhdessä muiden johtoportaiden (esim. ACO) tai virastojen (NSPA, NCIA) kanssa.

- [NATO ACT: Contracting](#) (Naton strategisen transformaatiojohtoportaan ostoista ja sopimuksista)

2.4 Naton operatiivinen johtoporras ACO

Naton operatiivinen johtoporras ACO valmistaa liittokuntaa nykyhetken sodankäyntiin vastaten Naton sotilasoperaatioiden suunnittelusta ja toteutuksesta. ACO:n päämaja SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) sijaitsee Monsissa, Belgiassa.

Operatiiviset vaatimukset sille, mitä yhteisrahoitetaan, tulevat ACO:sta. Lisäksi ACO julkaisee omilla sivuillaan kilpailutuksia omille hankkeilleen. Nämä kilpailutukset kattavat lähinnä ACO:n ja Naton sotilaallisen komentorakenteen käyttöön tulevien ratkaisujen hankintoja.

- [NATO ACO: Future Business Opportunities](#) (Naton operatiivisen johtoportaan liiketoimintamahdollisuuksista)

2.5 Naton teollista yhteistyötä käsittelevät komiteat

Liittokunnan puolustusmateriaalin kehittämistä käsittelevä komitea on kansallisten puolustusmateriaalijohtajien kokous CNAD (Conference of National Armaments Directors). CNAD:n lukuisissa eri tason työryhmissä pyritään vaikuttamaan liittokunnan puolustusmateriaalin yhteentoimivuuteen ja kehittämään standardeja. Standardointiin liittyviin työryhmiin voivat liittolaismaan hyväksynnällä osallistua myös teolliset toimijat. CNAD:n alaisten työryhmien lisäksi myös eräiden muiden alakomiteoiden työryhmillä on vastuullaan standardien valmistelu.

Naton teollisuuden neuvonantoryhmä NIAG (Nato Industrial Advisory Group) toimii CNAD:n alla ja antaa teollisuuden näkemyksiä Naton kannalta merkityksellisiin teollisuutta ja teknologiaa koskeviin asioihin. NIAG:ssa ovat edustettuina maiden puolustusteollisuuden toimialayhdistykset. Suomen teollisuutta NIAG:ssa edustaa Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry.

CNAD tekee puolustusmateriaaliyhteistyötä standardien lisäksi esimerkiksi erilaisten puolustusmateriaaliyhteistyöprojektien kautta. Yhtenä esimerkkinä tästä toimivat High Visibility Projects (HVP) -projektit, jotka ovat liittolaisten välistä monikansallista yhteistyötä. Projekteihin liitytään hallinnon päätöksellä ja niissä voidaan harjoittaa myös teollista yhteistyötä. CNAD ei kuitenkaan toimi näissä hankkijana, vaan resursseja ja teollista osallistumista projekteihin tarjoavat liittolaismaat.

Digitaalipolitiikan komitea DPC (Digital Policy Committee) vastaa liittokunnan digitaalisen transformaation teknologisesta ja mahdollistavien toimintamallien ohjauksesta sekä data-, tekoäly- ja salausratkaisujen toimeenpanossa yhteensopivuuden varmistamisesta. Kuten CNAD, myös DPC:llä on oma paneeli- ja työryhmärakenne ulottuen politiikkatason valmistelusta aina taktisen ja teknisen tason ratkaisujen valmisteluun. Teollisuuden edustajia voidaan käyttää näissä rakenteissa hallinnon ohjauksessa kansallisina asiantuntijaedustajina.

Päämajan keskeisimmät teollisuusyhteistyötä tekevät pääosastot ovat D2IA (Defence Innovation, Industry & Armaments) ja CDT (Cyber and Digital Transformation Committee). D2IA on vastuussa liittokunnan innovaatio- teollisuus- ja puolustusmateriaalipolitiikasta. CDT vastaa kyberin ja digitaalisen transformaation kokonaisuuksista.

3 Naton hankintaprosessit ja hankintatahot

Tulevaisuudessa käytössä on Naton hankintamahdollisuudet yhteen kokoava verkkosivu, jossa Naton elimet (ACO, ACT, NCIA, NSPA) ja 32 liittolaista (Territorial Host Nations, THNs) julkaisevat tiedot yhteisrahoitettavista hankkeista. Ennen tämän sivuston valmistumista jokainen jäsenmaa julkaisee ilmoitukset omilla kansallisilla hankintasivuillaan (Suomessa Hilma) tai saattaa hankinnan muiden liittolaisten tietoon muulla tavalla, vähintään 10 kalenteripäivää ennen tarjouspyynnön julkaisua tai 20 kalenteripäivää ennen, mikäli tarjous vaatii turvallisuusselvityksiä.

Tarjousten (proposals, bids) jättämisen määräaika on aikaisintaan 35 kalenteripäivää tarjouspyynnön julkaisusta. Liittokunnan operaatioihin ja missioihin (Allied Operations and Missions) liittyviin hankintoihin määräaika on vähintään 20 kalenteripäivää. Toimittaja voi pyytää käännessyistä lisäaikaa enintään 15 kalenteripäivän verran, kunhan pyyntö lisäajalle tulee 14 kalenteripäivää ennen tarjouksen alkuperäistä määräaikaa. Muut lisäaikapyynnöt ovat hankintaviranomaisen harkinnan alaisia.

Yrityksen koko ei periaatteessa vaikuta mahdollisuuteen osallistua kilpailutukseen tai hankintoihin. Yrityksen koko vaikuttaa kuitenkin mahdollisuuksiin investoida hankintoihin vaadittavia rahamääriä.

Virastojen lisäksi hankintoja tekevät esimerkiksi ACO, ACT ja Naton päämaja.

TOIMITTAJAN KELPOISUUS

Hankintaviranomainen tarkistaa toimittajan kelpoisuuden ja voi pyytää siihen toimittajan alkuperämaan viranomaisilta tukea. Yli hyväksytyn rahoitusrajan eli EFL-tason (Established Financial Limit) menevien NSIP-hankintojen osalta (tällä hetkellä 1,6 MEUR) vaaditaan kansallisten viranomaisten arvioima kelpoisuustodistus eli Declaration of Eligibility (DoE) (ks. liitteet). NCIA:n tarjouskilpailuissa DoE voidaan vaatia myös ao. hankintarajan alittavissa kilpailutuksissa ja puitesopimuksen (Basic Order Agreement) solmimiseksi.

DECLARATION OF ELIGIBILITY

Declaration of Eligibility (DoE) tarkoittaa kansallisen viranomaisen antamaa virallista lausuntoa tai asiakirjaa, joka osoittaa, että mahdollinen tarjoaja on teknisesti, taloudellisesti ja ammatillisesti kykenevä toteuttamaan tarjouspyynnön. Todistus on edellytys osallistumiselle Naton tarjouskilpailuihin. Todistuksen myöntää suomalaisille yrityksille Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, joka tarkistaa yrityksen tiedot ja laatii todistuksen sen jälkeen, kun yritys on käynnistänyt rekisteröitymisen kyseisten organisaatioiden ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli yritys on saanut Naton hankintaa tekevältä organisaatiolta (esim. NSPA, NCIA, ACO, ACT) ohjeet hankkia kelpoisuustodistus itse, todistusta koskevat tiedustelut tulee osoittaa osoitteeseen kirjaamo.pvlogle(at)mil.fi ja liittää mukaan kyseisen organisaation DoE-pyyntö. Huomioitavaa on, että kelpoisuusilmoitus on tarjouskohtainen, eli se pitää hankkia jokaiseen tarjoukseen erikseen, ellei tarjouksessa muuta ole mainittu.

Vaikka toimittajalla ei olisi DoE:a tai se olisi puutteellinen, hankintaviranomainen voi harkintansa mukaan sallia toimittajan osallistumisen hankintaan, kunhan DoE-prosessi valmistuu. Virastojen osalta mahdolliset poikkeuskäytännöt on kuvattu tarkemmin niitä koskevissa luvuissa.

Naton hankintapolitiikka pätee kaikkiin hankintoihin, jotka toteutetaan yhteisrahoituksella (mm. liittolaiset, NCIA, NSPA, ACO, ACT, Naton päämaja).

4 Virastot

4.1 Naton logistiikka- ja hankintavirasto NSPA

Naton logistiikka- ja hankintavirasto NSPA:n (Nato Support and Procurement Agency) päätavoitteena on yhtenäistää eri maiden samanlaiset tai samankaltaiset tarpeet liittyen logistiikkaan, hankintoihin, huoltoon ja ylläpitoon.

NSPA:n kautta Nato sekä liittolaismaat voivat hankkia ja kilpailuttaa monipuolisesti tarvitsemiaan palveluja ja materiaaleja. Tällä pyritään kustannustehokkaihin hankintoihin sekä mahdollistetaan kokonaisvaltaisesti edullisempi palvelu. Nämä tarpeet voivat vaihdella suksista ohjuksiin ja rakentamispalveluista catering-palveluihin sekä kuljetuslentokoneisiin.

- [NSPA: Procurement](#) (yleistietoa Naton logistiikka- ja hankintaviraston hankinnoista)
- [NSPA: Catalogue of Capabilities](#) (NSPA:n tarjoamista tuotteista ja palveluista)

Kansainväliseen tarjouskilpailuun voi pääsääntöisesti osallistua vain Naton jäsenmaissa toimivia yrityksiä ja tietyin poikkeuksin myös Naton ulkopuolisissa maissa sijaitsevat yritykset. Suomi on pystynyt osallistumaan NSPA:n kilpailutuksiin jo kumppanuusaikana, mutta suomalaisille yrityksille NSPA:n mahdollisuudet ovat avautuneet täysimääräisesti vasta Suomen Nato-jäsenyyden myötä. Viraston palveluksessa on yli 1 500 työntekijää, ja sen päätoimipaikka on Luxemburgin suurherttuakunnassa Capellenissa, ja sen tärkeimmät toimintakeskukset sijaitsevat Ranskassa, Unkarissa ja Italiassa.

NSPA on osa Naton logistiikka- ja hankintaorganisaatiota (NATO Support and Procurement Organization, NSPO). NSPO on NSPA:n hallinnollinen johto, johon kuuluvat viraston hallintoneuvosto (Agency Supervisory Board, ASB) ja sen alaiset komiteat, kaksi monikansallista ohjelmaa (Central Europe Pipeline

Systems ja NATO Airlift Management) sekä 44 jäsenmaiden perustamaa tukikumppanuutta (Support Partnerships). Yritykset tekevät kuitenkin pääasiallisesti yhteistyötä vain NSPA:n kanssa.

Kaikki yhteistoiminta NSPA:n kanssa tapahtuu sähköisessä portaalissa. Portaalissa muun muassa julkaistaan uusia tarjouspyyntöjä, käydään tiedonvaihtoa sekä vastataan tarjouspyyntöihin. Lisäksi portaalissa on useita sähköisiä hankintoja koskevia sovelluksia. Tarjouskilpailuihin osallistuminen edellyttää rekisteröitymistä toimittajarekisteriin (vendor registration). Yritysten tulee ylläpitää tietojaan toimittajarekisterissä.

- [NSPA: eProcurement](#) (NSPA:n sähköinen portaali)
- [NSPA: Vendor Registration](#) (rekisteröityminen toimittajaksi)

Hankintoihin liittyvään tiedonvaihtoon tarvitaan NATO Commercial and Government Entity (NCAGE) -koodi, joka on viisimerkkinen aakkosnumeerinen tunnistus. Se annetaan yhteisöille (kuten yrityksille, organisaatioille tai valtion virastoille), jotka harjoittavat liiketoimintaa Naton jäsenmaiden kanssa tai Naton hankintaviraston (NSPA) kanssa. Sitä käytetään Naton ja kumppanimaiden toimijoiden tunnistamiseen, mikä helpottaa logistiikkaa, hankintoja ja sopimuksia.

Puolustusvoimien Nimikkeistökeskus tukee kotimaista teollisuutta Nato-nimikkeistöön liittyvissä asioissa ja myöntää viranomaisena suomalaisille yrityksille NGAGE-yritystunnukset.

- [Puolustusvoimien logistiikkalaitos: Nimikkeistökeskus](#) (Nimikkeistökeskuksen yhteystiedot ja sen tarjoamat palvelut)

NSPA:n hankintailmoitukset ja liiketoimintamahdollisuudet

NSPA tarjoaa ennakkotietoa mahdollisista liiketoimintamahdollisuuksista julkaisemalla Future Business Opportunities (FBO)- ja Notification of Intent (NoI) -ilmoituksia. Kun asiakkaan hankintatarve on valmis kilpailutettavaksi, virasto julkaisee Request for Proposals (RFP) -pyynnön, joiden perusteella kelpoisuusehdot täyttävät yritykset voivat jättää tarjouksensa.

- **Future Business Opportunities (FBO):** NSPA julkaisee Future Business Opportunities (FBO) -ilmoitukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tiedot potentiaalisista tai tulevista hankintatarpeista, joiden arvioitu arvo on 160 000 euroa tai sitä suurempi.

Yrityksiä kehotetaan seuraamaan FBO-sivustoa säännöllisesti sekä ilmaisemaan kiinnostuksensa kyseisiin hankintoihin. Ainoastaan yritykset, jotka on rekisteröity NSPA Source File -toimittajarekisteriin, voidaan kutsua mukaan tarjouskilpailuihin.

Myös muun muassa Industry Day -tilaisuudet sekä Request for Information (RFI) -tietopyynnöt, julkaistaan FBO-ilmoituksina.

- **Notification of Intent (NoI):** Notification of Intent (NoI) -ilmoitukset koskevat sellaisia tulevia hankintatarpeita, joiden hankintamenettelyä ohjaavat Naton hankintasäännökset (muut kuin NSPA:n omat hankintasäännöt).

NoI-ilmoituksissa esitetyt hankinnat kilpailutetaan niiden yritysten kesken, jotka Naton jäsenvaltiot ovat nimenneet ja joille on myönnetty Declaration of Eligibility -kelpoisuusvahvistus. Tästä syystä kiinnostuneiden yritysten tulee olla yhteydessä toimivaltaiseen viranomaiseen saadakseen lisätietoja osallistumismahdollisuuksista.

- **Request for Proposals (RFP):** NSPA julkaisee verkkosivuillaan Request for Proposals (RFP) -tarjouspyynnöt, joiden arvioitu arvo on 160 000 euroa tai sitä suurempi.

Osa tarjouspyynnöistä on kuitenkin saatavilla ainoastaan eProcurement-järjestelmässä rekisteröityneille yrityksille. Näihin kuuluvat erityisesti:

- eBid (sähköinen tarjousmenettely)
- tarjouspyynnöt, jotka on rajattu ennalta valituille yrityksille
- [NSPA: Opportunities](#) (lisätietoa NSPA:n em. liiketoimintamahdollisuuksista)

Kuva: NSPA-hankintaprosessi

NSPA järjestää vuosittain useita temaattisia teollisuuspäiviä, joissa jaetaan teollisuudelle tietoa ko. teeman hankkeista ja hankinnoista sekä NSPA:n toiminnasta. Yritysten kannattaa seurata näitä tapahtumia ja osallistua niihin.

- [NSPA: Events](#) (NSPA:n tapahtumat)

NSPA:n kanssa tehtävä hankintayhteistyö ja tarjouskilpailuihin osallistuminen edellyttää Declaration of Eligibility (DoE) -todistusta. Aiheesta on lisätietoa luvun 3 *Naton hankintaprosessit ja hankintatahot* alussa sekä liitteessä.

Lisätietoja yhteistoiminnasta NSPA:n kanssa:

- [NSPA:n Q&A-sivusto](#)
- NSPA-hankintoja koskevat kysymykset voi lähettää sähköpostiosoitteeseen [industry.info\(at\)nspa.nato.int](mailto:industry.info(at)nspa.nato.int)
- NSPA:n sähköiseen hankintaportaaliin liittyvät kysymykset voi lähettää sähköpostiosoitteeseen [e-procurement.helpdesk\(at\)nspa.nato.int](mailto:e-procurement.helpdesk(at)nspa.nato.int)

4.2 Naton tietojärjestelmävirasto NCIA

Naton tietojärjestelmävirasto (NATO Communications and Information Agency (NCIA) on keskeisin toimija johtamisjärjestelmälalla. NCIA tuottaa ja ylläpitää Naton tietojärjestelmiä ja palveluja sekä hankkii pääosan ICT-alan tuotteista ja järjestelmistä. Yritys voi tehdä liiketoimintayhteistyötä ICT-alan hankinnoissa (procurement) ja/tai kumppanoitumalla (partnership). Kumppanuuksien osaluueella NCIA etsii innovatiivisia ideoita ja uusia teknologiaratkaisuja jäsenmaista alan yrityksiltä. NCIA:ssa työskentelee noin 3 500 siviili- ja sotilastyöntekijää 30 toimipisteessä. NCIA:n johto toimii Naton päämajan läheisyydessä Brysselissä.

NCIA hankkii valmiita (Commercial-off-the-shelf, COTS) IT-alan tuotteita ja -palveluita, mutta vastaa myös suurten monimutkaisten järjestelmien hankinnasta kansainvälisen kilpailutuksen kautta. Naton ICT-alan hankintoihin voi osallistua tarjoamalla tuotteita tai palveluja käynnissä oleviin tarjouspyyntöihin tai ehdottaa tulevaisuuden varalle uusia ehdotuksia NCIA:n listoille. Tarjouskilpailuihin voivat osallistua vain Nato-maiden yritykset, ellei toisin mainita.

- [NCIA: Procurement](#) (yleiset ohjeet hankintayhteistyön tekemiseen NCIA:n kanssa)
- [NCIA: Procurement Opportunities](#) (nykyisiä ja tulevaisuuden NCIA:n hankintamahdollisuuksia)

NCIA:n hankintailmoitukset ja liiketoimintamahdollisuudet

Tarjouskilpailuihin ja hankintoihin liittyvä toiminta toteutetaan NCIA:n Neo eProcurement -alustalla, johon tulee liittyä hankintayhteistyön käynnistämiseksi. Järjestelmään pääsy edellyttää rekisteröitymistä.

- [NCIA: Getting Started Checklist](#) (ohje NCIA:n kanssa tehtävän hankintayhteistyön käynnistämiseen)
- [NCIA: Neo eProcurement / Registration](#) (toimenpiteet järjestelmään rekisteröitymiseksi)

Yhteistyön käynnistäminen vaatii kelpoisuusilmoituksen (DoE) kansalliselta viranomaiselta (PVLOGL) ja sopimusehtojen hyväksynnän (lisää liitteessä DoE). Jokaiseen tarjouskilpailuun pitää hankkia oma DoE.

NCIA voi pyytää seuraavia tarjouksia tai tietopyyntöjä:

- **Invitation for Bid (IFB)**, jota käytetään yleensä, kun tarvitaan selkeästi määritettyjä tuotteita tai palveluita, esim. rakennusprojektit tai suurten tavaramäärien hankinnat. IFB:ssä kuvataan suunniteltu hanke yksityiskohtaisesti, esitetään vaatimuksia, standardeja ja siinä kuvataan myös yleinen valintaprosessi aikatauluineen. Päätöksessä painotetaan yleensä kustannustehokkainta vaihtoehtoa. IFB eroaa Request for Proposal (RFP) tarjouspyynnöstä siten, että tavoitteena on saada urakoitsijoiden ehdotukset hankkeen loppuunsaattamisen kustannuksista.
- **Request for Quotations (RFQ)**, jota voidaan käyttää pienemmissä tai yksinkertaisemmissa hankinnoissa. Lyhyt ja yksinkertainen prosessi, kuten toimitotarvikkeiden tilaaminen, jossa painotetaan hintaa ja toimitusaikataulua. Toki RFQ voi sisältää tarvittavien kohteiden tarkkaakin määrittelyä esimerkiksi teknisen spesifikaation muodossa.
- **Request for Proposal (RFP)**, jota käytetään monimutkaisemmissa projekteissa, kuten esim. ICT-järjestelmien suunnittelu. Tarjouksen valintakriteerit mittaavat hinnan lisäksi laatua, kokemusta ja muita tekijöitä. Tarjouspyyntöasiakirjan eritelmän mukaan tarjoajaa voidaan vaatia tekemään ehdotuksia projektin aikataulusta, tuotesisällöstä ja toimittajista.

Notification of Procurement Opportunity (NPO) on virallinen ilmoitus tulevasta julkisesta hankinnasta, jolla etsitään jäsenmaiden potentiaalisia tarjoajia ja mahdollistetaan avoin tarjouskilpailu. NPO sisältää yleensä tiedot hankinnan kohteesta, arvioidusta aikataulusta sekä ohjeet siitä, miten yritykset voivat osallistua kilpailuun. NPO ei ole sitova tarjouspyyntö, vaan ilmoitus, joka edeltää varsinaista tarjouskilpailua (solicitation).

Jos yritys haluaa tarjota NCIA:lle kaupallisia, valmiita tuotteita ja/tai palveluita (Commercial Of The Shelf, COTS), yrityksen kannattaa tehdä NCIA:n kanssa

puitesopimus (Basic Ordering Agreement, BOA), jolloin yritys lisätään BOA-toimittajien NEO-tietokantaan.

- [NCIA: Framework Agreements / Basic Ordering Agreement \(BOA\)](#)

Voittoa tavoittelematon organisaatio voi myös käyttää Not-for-Profit Framework (NFPF) vaihtoehtoa. NFPF on hankintamenetelmä, jota NCIA käyttää hankkiakseen tuotteita ja palveluita voittoa tavoittelemattomilta organisaatioilta. Näitä ovat esimerkiksi kansalliset tutkimuslaitokset. NFPF on voittoa tavoittelemattomille organisaatioille hyvä tapa perustaa verkostoja ja muodostaa konsortioita keskenään. Lisää tietoa NFPF malleista löytyy täältä.

- [NCIA: Framework Agreements / Not-for-Profit Framework \(NFPF\)](#)

NCIA:lle on myös mahdollista laatia ja jättää kyvykkyyshilmoitus (Capability Statement), jossa kuvataan, millaisia tuotteita tai palveluita yrityksellä on tarjottavanaan. Tämä menettely on poistumassa käytöstä ja tilalle on nousemassa kilpailua edeltävät teollisuusyhteistyötapahtumat (Pre-competitive Industry Engagements). Tapahtumiin kootaan tietyistä rajatumista aihealueista kiinnostuneet yritykset, jolloin yritykset voivat paremmin perehtyä oman alansa tulevaisuuden tarpeisiin ja NCIA saa enemmän tietoa, mitä teollisuudella on tarjolla. Suunnitellut yhteistyötapahtumat on listattu taulukkoon, joka on osa NCIA:n Industry Strategic Engagement Plan (ISEP) -asiakirjaa.

NCIA:lla ei ole erityistä Q&A-alustaa yrityskyselyille. Kysymykset liiketoimintayhteistyöstä NCIA:n kanssa voi lähettää osoitteeseen [NCIA.NAE\(at\)gov.fi](mailto:NCIA.NAE(at)gov.fi) tai suoraan NCIA:lle osoitteeseen [IndustryRelations\(at\)ncia.nato.int](mailto:IndustryRelations(at)ncia.nato.int).

NCIA pyrkii keskittämään yritysten kanssa käytävän vuoropuhelunsa joka toinen vuosi järjestettävään suurtapahtumaan nimeltä NATO Edge. Tapahtumat järjestetään ainakin toistaiseksi parillisina vuosina ja niistä tiedotetaan aina omilla tapahtumasivuillaan.

- [NCIA: NATO Edge](#) (lisätietoa tapahtumasta ja postituslistalle liittymisen)

5 Innovaatiotoiminnan mahdollisuudet

Naton innovaatiotoiminta tarjoaa yrityksille monia eri mahdollisuuksia. Yksi keskeisimpiä instrumentteja innovaatioiden sotilaallisen käyttöönoton edistämiseen liittokunnassa on vuonna 2023 perustettu DIANA (Defence Innovation Accelerator for North Atlantic). DIANA-ohjelma muodostuu testikeskuksista (Test Centres) ja kiihdyttämöistä (Accelerators). DIANA toteuttaa vuosittain haasteohjelman, jossa pyritään löytämään uusia ratkaisuja liittokunnan tunnistamiin turvallisuuden ja puolustuksen haasteisiin hyödyntämällä kaksikäyttöteknologioita.

- [Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic DIANA](#)

DIANAn vuosittainen haasteohjelma mahdollistaa mukaan valituille yrityksille yrityksille alustavan rahoituksen (n. 100 000 € / ensimmäisen vaiheen läpäisy ja 300 000 € / toisen vaiheen läpäisy) sekä mahdollisuuden päästä testaamaan ratkaisuja DIANAn testikeskuksissa ja osallistumaan puolustusalan mentorointiin DIANA-verkoston yrityskiihdyttämöissä. DIANA-haasteiden kautta on edelleen mahdollista edetä kokeilu- ja testausvaiheisiin operatiivisissa ympäristöissä. DIANA-ohjelma on tarkoitettu erityisesti startup-yrityksille (TRL 3-7).

Myös Naton eri virastot ja johtoportaat toteuttavat erilaisia haasteohjelmia yrityksille, sekä teknisiä ja operatiivisia eksperimentaatioita yhteistoiminnassa yritysten kanssa. Tutkimusta ja kehittämistä tukevien demonstraatioiden (suorituskyvyn osoitus) ja eksperimentaatioiden (kokeilu) tarkoitus on edistää suorituskykyjen käyttöönottoa hyödyntäen niin kutsuttua Task Force X -aloitetta. Aloitteessa muodostetaan tilapäinen rakenne yhdessä teollisuuden kanssa edistämään valitun suorituskykyalueen teknologisia ja operatiivisia demonstraatioita ja eksperimentaatiota.

Toimintamalli auttaa tunnistamaan nopeutetusti uusia ratkaisuja ja toimintamalleja, joita voidaan tarjota jäsenmaille hankittavaksi tai käyttöönotettavaksi. Teollisuuden osalta on tärkeää seurata aktiivisesti ACT:n ja muiden toimijoiden verkkosivuja ja osallistua relevantteihin kilpailutuksiin sekä vastata relevantteihin pyyntöihin.

Naton innovaatiotoimintaa tuetaan erilaisilla rahoitusmekanismeilla, kuten Naton innovaatorahastolla (NATO Innovation Fund, NIF), joka on 24 liittolaisen perustama itsenäinen pääomasijoitusrahasto noin yhden miljardin omaisuudella. Rahasto sijoittaa suoraan start-up- ja kasvuyrityksiin (noin 2/3) ja muihin deep tech -rahastoihin (noin 1/3).

- [NATO Innovation Fund](#)

6 Standardit

Natossa on merkittävä määrä eri standardointisopimuksia (STANAG), joilla sovitaan standardien käytöstä. Standardit määrittävät Naton yhteentoimivuutta ja ovat siten erittäin keskeinen osa Naton toimintaa. Standardeja kehitetään Naton lukuisissa eri työryhmissä eri testeillä ja harjoituksilla. Standardeista noin puolet ovat puolustusmateriaalipuolen standardeja, minkä lisäksi niitä käytetään myös esimerkiksi operaatioihin. Naton standardien noudattaminen lasketaan eduksi Naton tarjouskilpailuihin osallistuttaessa.

Teknisiä standardeja valmistellaan lukuisissa eri työryhmissä, joista keskeisimpiä ovat CNAD:n (Conference of National Armament Directors) alaiset työryhmät ja Digital Policy Committee.

Naton standardien hallinnoinnista vastaa NATO Standardization Office (NSO).

- [NATO Standardization Office](#)

Nato-standardien kansallisesta jakelusta vastaa Suomessa Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen standardipalvelu. Standardeista osa on julkisia, mutta osa on ei-julkisia (NATO Unclassified) tai turvallisuusluokiteltuja. On hyvä huomioida, että NATO Unclassified- ja turvallisuusluokiteltujen standardien saaminen edellyttää tiedonsaantitarvetta standardille. Korkeammin turvallisuusluokiteltujen standardien saaminen edellyttää myös henkilö- ja yritysturvallisuusselvitystodistuksia (PSC- ja FSC-todistukset). Standardien pyynnöt perustelluineen voi osoittaa sähköpostitse osoitteeseen [standardipalvelu\(at\)mil.fi](mailto:standardipalvelu(at)mil.fi).

7 Lisää tietolähteitä

- [NATO: Industry Engagement](#) (yleistä tietoa Naton yhteistyömahdollisuuksista hankinta-alalla)

7.1 NSPA:n hankintoja säätelevät säännöt

NSPA:n hankintoja säätelevät NSPO:n hankintasäännöt. Hankintasäännöt pannaan täytäntöön seuraavien NSPA:n toimintaohjeiden mukaisesti:

- [NSPA Procurement Operating Instruction \(OI 4200-01\)](#) (pdf)
- [Sourcing for NSPA Procurement \(OI 4200-02\)](#) (pdf)
- [Debarment Operating Instruction \(OI 4200-07\)](#) (pdf)
- [Pre-Contract Award Complaints Procedure \(OI 4200-08\)](#) (pdf)
- [Terms of Reference of the NSPA Award Review and Debarment Board \(OI 4200-09\) – Board Members](#) (pdf)

7.2 Naton yhteisten rahoituksellisten hankintojen säännöt

- [General Provisions for Fixed-Price Contracts \(Materiel\) – as of 4 December 2025](#) (pdf)
- [General Provisions for Fixed-Price Contracts \(Services\) – as of 4 December 2025](#) (pdf)
- [General Provisions for Fixed-Price Contracts \(Transport\)- as of 4 December 2025](#) (pdf)

- [Provisions for NSPA Small Value Purchase Orders \(Materiels\) - as of 03 June 2021 \(pdf\)](#)
- [Provisions for NSPA Small Value Purchase Orders \(Services\) - as of 03 June 2021 \(pdf\)](#)
- [Termination for convenience of NSPA \(1st July 2012\) : NSPA Form 1144A \(pdf\)](#)
- [NSPA Material Inspection and Shipping Report \(MISR Form 194\) \(docx\)](#)

Liitteet

Naton edellyttämä kelpoisuustodistus eli Declaration of Eligibility (DOE)

Kun yritys ilmoittautuu Naton hankintavirastojen tarjouskilpailuun, Naton virastojen NSPA:n ja NCIA:n pitäisi tämän jälkeen lähettää pyyntö kelpoisuustodistuksesta eli DOE-pyyntö Suomen Nato-edustustolle, joka toimittaa sen edelleen Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle. Joissakin tapauksissa hankintavirastoista on kehoitettu yritystä hankkimaan itse kyseinen pätevyystodistus, joten siinä tapauksessa yrityksen tulee välittää kyseinen pyyntö suoraan logistiikkalaitoksen esikuntaan osoitteeseen: kirjaamo.pvlogle(at)mil.fi

Naton hankintaorganisaatioiden edellyttämien kelpoisuustodistusten (Declaration of Eligibility, DOE) antamisessa kotimaiselle teollisuudelle menetellään seuraavasti:

- 1) Suomen pysyvä edustusto Natossa (NAE) toimittaa yrityksille annetut kelpoisuustodistukset Naton organisaatioille.
- 2) Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta (PVLOGLE) vastaanottaa yritysten pyynnöt kelpoisuustodistuksista.
- 3) PVLOGLE vastaa kotimaisten yritysten kelpoisuustodistusten valmistelusta ja niihin liittyvistä viranomaisen taustaselvityksistä sekä tarvittavien referenssiläusuntojen kokoamisesta ja tarvittaessa lisätietojen hankkimisesta yhteistyössä kansallisten asiantuntijoiden kanssa.
- 4) Business Finland vastaa sovitusti yritysten kelpoisuustodistuksiin liittyvästä yleisestä kansallisesta neuvonnasta.
- 5) Puolustusministeriö ohjaa kansallista kelpoisuustodistusten antamisen menettelyä ja ylläpitää ajantasaista ohjeistusta menettelyistä ja vaatimuksista kelpoisuustodistuksiin liittyen.